

KRES
FANTOVSKI LIST

1932

11

KRES

FANTOVSKI LIST

Uprava »Kresa« je v Ljubljani, Ljudski dom. / Na ta naslov naj se naroča in plačuje list ter pošiljajo rokopisi in sploh vsa druga sporočila. / Letna naročnina: za posamezne naročnike 20 Din; za skupne naročnike po odsekih 18 Din. / Račun poštne hranilnice: Ljubljana 15.521. // Telefon: Ljubljana štev. 34-98.

Ton Vin:

Borivec z Bogom

»Glej, on moli!«

Pri fari pozvanja k maši. Stopajo ljudje iz ulic in ovinkov na cesto, po stezah se spuščajo s hribov k fari. Ustavljajo se pred cerkvijo fantje, starejši še stopijo na grob, dokler ne za- bučijo orgle in gredo v cerkev.

Zadaj pod korom stoji dvajsetletni. Tam ni nikoli miru. Prihajajo in odhajajo, škripljejo težka vrata, odmeva cesta in govornica tistih, ki pred cerkvijo postajajo. Ob njem v klopeh dremljejo možje, po cerkvi dekleta, mlad drobiž pred oltarjem.

Izpred oltarja trikrat zvonček. Prebuja se dvajsetletni. »Kako? Že sanktus? Saj smo komaj prišli, v vratih se še drenjajo! Ali smo danes s sanktusom pričeli? No, maše bo že do konca vseeno dovolj! Pojejo lepo! Saperlot, dobro zavijajo! To se lepše sliši, kakor zvečer, ko v oštariji zapojemo! Kaj neki pevci mislijo med pesmijo? Ali kaj molijo?

Oče naš, kateri si v nebesih —

»Ta naš mežnar je od vraga! Prahu na podobah ne vidi! Saj so svetniki kar sneženi in osiveli po nosu in obrvih! Nima lenuh drugih skrbi, mi pa garamo ves teden! Kaj bo neki z vremenom? Kam jutri? V hosto, potem v polje! Mudi se pa ne, saj tudi sosed še čaka! Kako me je včeraj z mejniki ujezil! Baraba mi jih ne bo nič prestavljal, če cel grunt zapravdam! Ta skopuh, vse bi drugim požrl! Meni ne! Nikar naj ne misli, da bomo mi mladi potrpeali vse, če nam na glavi polena sekajo! Saj vem, da tako misli! Čudno se mu zdi, če si na klofute sploh drznemo ugovarjati! On si misli: še enkrat bi ga lopnil, mladiča predrznega, ki si to upa! Z menoj pa ne boš! V obraz ti vržem barabo, da veš! — Kaj? Ali nisem naglas izgovoril te besede! Kar trese me! Mar me je slišal kdo? Morda sosed, ki tamle v klopi dremlje in se je pravkar ozrl? Moli naj, moli za svoje požrešne grehe naj pokoro dela, snedež!

Oče naš — pridi k nam Tvoje kraljestvo —

Kraljestvo? Čigavo? Tam se ne prepirajo, sam Bog vedi, kako se bomo tam gledali? Prijazno? Ali bo še vedno prvo in najvažnejše, da ob prerivanju grizemo bližnjega, mu kra-

demo dobro ime in čast, tudi ubijemo ga, da nam le s poti izgine. Zakaj ne užgeš, Oče naš, po naših svinjskih plečih, ko Si nas sam učil: reši nas hudega.

Dovolj je, dvajsetletni! Prebudi in zavedi se! V božji hiši si, v hiši samega Boga, ki je tvoj Oče in Stvarnik, ki te živi in zase hoče! Spreglej in zdrzni se! Tvoj rodni Oče bi te v obraz udaril, ko bi ga klical, potem pa se vstran obračal! Kaj pa bo naredil božji Oče? Ali misliš, ti raztresenec, da si ti nad njim, da te bo On čakal, dokler se ne zbereš in umiriš ter se milostno in mimogrede nanj obrneš? Že je na oltarju in se daruje zate! Tvoje molitve čaka — ti pa, predrzneš, komaj veš, da nisi doma v hlevu. Sanktus je, vsak čas bo dvignil duhovnik Boga samega, da se razgleda po cerkvi, Bog sam, ki ga ti nevedni kličeš Očeta! Mar ni več kaplje krvi v tebi, da ti je tvoja drznost ne požene v obraz! Kam se boš skrila, kadar te bo Bog iskal v povzdigovanju? Kje imaš križ? Otresaš se ga, mehkužnež! Trpeti ne znaš, kakor otroku ti je vse odveč in v bolečino! Mar ti je vse, kar razodevaš, kup mesa, zavitega v cunj, zmršeni lasje in umazan jezik? Pred rodnim očetom bi moral, pred božjim ne zardiš? Na kolena, dvajsetletni! Še pokrižal se nisi, kakor tvoj vol v hlevu, še z enim kolenom nisi pokleknil, ker ti je škoda zlikanih hlač! Z oltarja bo neki stopil, poprosil te bo Bog za tvojo prošnjo, pred tabo bo na kolena padel — tvoj Bog, tvoj Oče! Nadutež ti predrzni, ošabnež dvajsetletni!

Nemiren je dvajsetletni. Prestopica z leve na desno, na levo z desne. Roke križem, zdaj spuščene, zdaj v laseh, v kravati, v zaspanih očeh. Najde v žepu rožnivenec, ovije si ga med prste, v oltar pogleda.

Oče naš — zgodi se Tvoja volja —

Saj Te posvečujemo! V oltarju stojiš, med rožami, funtnimi svečami! Svojo vprego sem dal, iz hoste najlepši hlod, da je lep tvoj dom. Saj ne boš zameril, da sem tako poln drugih misli, le ne teh, ki bi jih Ti hotel!

Oče naš — kakor v nebesih, tako na zemlji —

Glej me! Nisem tak, kakor izgledam! Moje delo, moje družino blagoslovi! Naj Te ne žali moja nerodna beseda, ob moji raztresenosti se ne jezi! Vem, da si žalosten, če slabo delam bližnjemu, vesel, če ga podpiram! Pozabi moje čenče in mi oprost! Manjšim od mene si odpustil, barabi na križu, sinu izgubljenemu! Mlad sem in neizkušen! Telo, ki si mi ga dal, pomagaj mi krotiti, duha, ki je od tebe, k sebi nazaj uravnaj!

Tako je prav, dvajsetletni! Očeta svojega nebeškega moli! Vso svojo revščino pred njim razkrij, svoje rane odpri, želje in prošnje izreci, naravnost v obraz, brez sramu in zvijače mu povej, da si njegov sin in ga kličeš Očeta! Še dolga je pot pred teboj, težka te čaka še butara! Zvečer si na vasi in zapoje

zvon! Še slišiš iz domov molitev? Morda pač molitev iz obupa in zapuščenosti. V domovih, kjer so vsega siti, molitve ni! Tvoja bo sveta dolžnost, mladec, da to molitev družinsko obnoviš, obdržiš in varuješ! — Z mize zadiši kosilo. Še sklepamo roke in prosimo? Ti boš kriv, če ne ti in rod, ki pride iz tebe in za teboj, ne bo drugače, kakor svinje h koritu, stopal z molitvijo k mizi, z zahvalo od mize! Sam nisi nič, nič ne boš sam, samo če hočeš!

Zdaj je upognil koleno, visoko je dvignil Boga duhovnik. Zvoni pred oltarjem, zvoni v zvoniku, trkajo se verniki, razgleduje se po cerkvi Bog! Kdo je zardel? Ti ne, dvajsetletni? Zdaj te gleda Bog, išče, čaka! Na kolena zdaj, mladec, pokaži svoje račune, odpri srce!

Oče naš — kaj ti naj zdaj povem? Sem zardel iz oči v oči? Udari, ne uniči me! Potrpi, ne zavrzi me! Pomagaj in usliši me! Oče naš, ki si v nebesih, posvečeno bodi Tvoje ime, pridi k nam Tvoje kraljestvo, zgodi se Tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji. Stoj nam mladim ob strani, naše dolge nam odpusti, vsega hudega nas reši, pravo pot nam povej, milosti in močne vere nam daj — zase nas varuj in ohrani! Amen.

Franjo Neubauer:

Zakaj?

Oj, nageljni rudeči,
zakaj žareli ste,
zakaj blestele rože
v krasoti beli ste?

Zato, da nam težko je,
ko zremo cvet osut,
in žalost naša jadona
preklela čas bi krut!

Ta čas, ki je brezsrčen
in cvetja ni mu žal,
da nežno je krasoto
po blatnih tleh razstlal!

Ah, žalost bi kričala,
a tožba nam molči.
Strme v praznino misli,
srce pa krvavi.

Štafeta v nebo

V imenu Očeta in Sina in svetega Duha!

Od Jesenic in Ljubljane sem tekel na Slomškov grob. Zdaj sem pred Tvojim oltarjem, moj Bog! Tu je konec moje zemske štafete! Pred Teboj sem in Te kličem: stegni Tvojo mogočno roko, da morem k Tebi, ker velika je moja prošnja! Stopil bom s te trde zemske ceste na pot, ki k Tebi vódi, na cesto molitve. S Tvojo obljubo, da se po tej cesti ne izgubim ter Tebe gotovo dosežem, bom korajžno stopil. Saj je izhrojena in znana mi cesta, po kateri Ti angeli moje prošnje nosijo in Tvoje uslišbe meni nazaj prinašajo.

Poskusim z zaletom. Prvič! Ne gre! Dolg je korak s te zemlje na Tvojo cesto. Zapustite me, vé zemske misli, ki me kakor veriga težite! Ostani zadaj, ti zavist in sovraštvo, nevoščljivost in hinavstvo! Poskusim drugič! Ne gre! Še se spodtikam in mi je težka noga! Slišim Tvoj glas: predno stopiš k mojemu oltarju, da bi daroval, spravi se z bratom svojim! Odstopite torej še vé, posvetne misli, sebičnost in pohlep, prevzetnost in zakrita laž! Tretji zalet! Še ne gre! Daleč si, cesta nebeška! Vem: mislil sem nase, misliti pa bi moral na Te, Gospod in na Tvojo moč! Z veliko prošnjo odhajam, ves moram biti pri Tebi! Zato: še ti telo ubogaj, ti duh moj pa se dvigni! In slednjič: dolg zalet — in že Te čakam na Tvoji cesti, da mi odvzameš prošnjo, Gospod, ki sem Te klical in ki me pričakuješ!

Kako se naj Ti približam? Nič ne bom za avdijenco prosil, Tvojih odbornikov — svetnikov nič podkupoval in pregovarjal, nič trkal ne bom in se lizal, nič maske na obrazu, nič medu na jeziku — tak kot sem, bom stopil pred Tebe, ki si me ustvaril in sem Tvoj. In posebej za besedo Te ne bom prosil, ker me ne boš prekinil, kajti kar in kadar hočem, lahko s teboj svobodno in iskreno spregovorim. Vedno me čakaš — saj si mi Oče!

Tale je moja prošnja: poveličaj svojega služabnika, daj nam Slomška-svetnika! Zdi se mi, da ga zelo pogrešamo! Saj veš sam za našo revščino, kako so žalostna naša mlada leta! Kdo je in kje, ki bi nas znal voditi? Za 70 in sto let nazaj ga iščemo v bratu Slomšku! Odpri nam studence, milost nam daj, da z njegovim zgledom in po njegovi priprošnji močni postanemo in Tvoji ostanemo! Kaj naj storim, Bog moj, da se bo to zgodilo? Slišim: prosi in boš prejel! Za vse, kar želiš, me prosi!

Molitvi si torej vse obljubil! Nič ne boš dal brez molitve. Tudi Slomška nam ne boš poveščal v svetnika, če ne bomo prosili zanj, če ne bomo molili!

Ali prav mislim, če sklepam, da se nam vsem tako žalostno godi samo radi tega, ker ne molimo? Vere nimamo, ker ne molimo, nismo dobri, ker ne molimo! Molitev je začetek vsega dobrega! Ali preveč obsojam? Popuščam: saj mnogo molimo — ali: slabo molimo! Saj je nemogoče, da bi iz dobre molitve raslo slabo življenje! Prava ponižna molitev daje pravo življenje! Slabo življenje pa iz slabe razmišljene molitve prihaja. Nezaupanje in skrb za mladi rod izvira iz nemolitve. Ne stari in ne mladi je prav in do dna ne pozna! »Od moža in za moža, ki moli, se ni ničesar bati!«

Če je tako, Te moram, moj Bog, drugače prositi: daj mi milost, da bom prav moliti znal! V Tvojih očeh je to največ vredno! V mojih močeh je to največ, kar Ti morem dati! Najdopadljivejše Ti torej skušam dati, svojo molitev! V molitvi Te bom povelečeval, v molitvi svojo slabost in ničnost Tebi izročal! Ti si Bog, jaz stvar, Ti moreš vse, ako hočeš!

Za pravo molitev mi milost nakloni! Ko bom tako moliti znal, Te bom šele prosil za Slomška — svetnika! Vem: ko bom vreden in z menoj naš mladi rod, me boš uslišal! Uslišal me boš, če bo to v moj in v naš blagor! Kar hočeš, da zraven prispevam, bom poskusil! Moliti prav bom poskusil!

Prav moliti! Težko je to! Mar se Ti sladkam, če molim? Ali se šopirim pred Teboj, kadar molim? Mar Ti kaj dajem, če molim? Saj ne potrebuješ ničesar Stvarnik vsega! Le dolžno čast in vso svojo slabost in revščino Ti dajem! Saj nočeš molitve zato, da kaj prejmeš, le da meni zaproseno daješ! Ne pustiš se pregovarjati le, da mi po molitvi sebe za vredne pregovorimo, za vredne Tvojih dobrot! Ti ne uslišuješ zato, ker z a s l u ž i m o, ampak zato, ker p r o s i m o! Vem, da tudi Slomška — svetnika zaslužiti ne bomo mogli, izprositi z molitvijo pa morda!

Če bomo prav molili! Sam si nas učil po Jezusu, kako naj molimo! Po njegovih besedah nas boš slišal! Z očenašem Te bomo prosili! Tvoje obljube Te bomo spominjali: da boš uslišal, kadar Te prav prosimo! Svojo obljubo boš držal, našo ponižno molitev uslišal — »saj bi drugače — Bog naš — več Bog ne bil!«

»Pojdite — pravi Bog — skesajte se, pokleknite in obtožite se, dajte svojemu življenju drugo smer — potlej kličite k meni, potlej se ozrite na mojo obljubo, da bo prejel vsak, kateri prosil!«

Ne zavrzi, Gospod, moje molitve! Amen!

Dva prizora

I.

Stara ženica je stopicala mimo cerkve. Korak ji je bil truden, obraz bled, roki koščeni. Culica ji je bingljala na levici, z desnico pa se je trudno opirala na palico. Upadle oči so gledale na tla. Usta so ji venomer mrmrala.

Nenadoma je dvignila glavo in obstala. Vzdihnila je globoko in dvignila palico. Na ustih ji je vztrepetal grenek nasmehljaj ...

»Kmalu bom doma, kmalu«, je govorila. »Spočila si bom in zopet mi bo lažje. Zdaj imam krompirja, nekaj denarja, sladkorja, masti, kruha. Lahko bom počivala in mislila na sina. Molila bom ... Za sina bom molila. Šel je moj sin, šel in ni se vrnil. O, če bi živel, bi prišel ... Umrl je, zato bom molila zanj — za sina ...«

Opri se je ponovno na palico in stopicala dalje. Sonce je gorelo nad njo, vroče julijsko sonce. Po cesti je ležal prah, da se je udirala noga. Trava ob cesti je bila suha, ožgana.

Nizka hišica je stala pred starko. Okna so skoraj poljubljala zemljo. Hiša je bila tiha in nema. Na steklih okna je ležal debel prah. Ob pragu je ležalo nekaj polen. Plot je nagnjen ležal. Sredi majhnega dvorišča so štrlele posušene bilke. Vrt je bil poln robidja in ovenele trave.

Starka je obstala. Hotela je dalje, pa ni mogla. Z veliko težavo je pristopicala do plotu. Sedla je v obcestni jarek in rosne kaplje so ji curljale po obrazu.

»Odpočijem si«, je šepetala zamolklo in odložila culico. Bila je žejna, toda do vode ni mogla. Njena hišica je stala pred njo in jo gledala kakor skozi meglo ...

Starka je zamolila ...

Nenadoma se ji je zasvetil obraz, roke so se ji počasi dvignile in jih je razprostrla. Zaklicala je:

»Sin moj, vendar prihajaš!«

In starka se je zgrudila v obcestni jarek in umrla ...

II.

Bil je sejem. Ljudje so se prerivali. Šotori so stali z izložbami v dolgi vrsti in trgovci so glasno ponujali svoje blago.

Ob vhodu na sejmišče so slonele kmečke ženice. Pred njimi na tleh so ležale košare, polne semenja, čebule, paprike. Oči so jim begale po mimoidočih.

»Poceni prodajamo! Poglejte in kupite!« so glasno govorile.

Na koncu vrste kmečkih ženic je sedel deček. Bil je tih in miren. V rokah je obračal kos kruha in ga slastno jedel. Njegova mati je slonela ob njem in prodajala čebulo. Plašno so ji begale oči. Skrb ji je ležala na licu.

Ljudje so začeli kupovati.

K ženici na koncu vrste je pristopila gospa. Za roko je vodila hčerko, ki se je veselo smehljala.

»Po čem prodajate, mati?« je vprašala prijazno.

Ženica je povedala ceno.

Gospa je vzela denar iz torbice in ga dala ženici.

Ženici so se razširile oči. Dvignila je sinčka, ga poljubila in mu dejala:

»Lojzek, poljubi gospej roko!«

Deček se je veselo smejal. Veselil se je z materjo, ker sta imela zopet denar.

Po stezah davnine

(Nadaljevanje.)

42. Jarm zahrbtno napade.

Haroldu je bilo pri srcu težko. Niti na misel mu ni prišlo, da bi se spustil v boj z Indijanci, ker so mu bili premnogi izmed njih zelo naklonjeni; vedel je pa tudi le predobro, da ima Rolo prav. Čemu naj torej bežijo, ko je pa uiti nemogoče!

»Ali se jim ne bi mogli kam skriti?« predlaga tovarišema.

A Rolo zmaje z glavo. »Sam dobro veš, da so Indijanci izvrstni stezosledci.«

»Glavar, naj naj storimo?«

»Bojevat se nepotrebno. Mi osla pustit in splezat na greben. Morda se tam kje skrit pred Jarmom, a jaz ne vedet za gotovo. On imet za sledove nos kakor pes.«

Vsi so se oprijeli Kespijevega predloga. Pojedli so, nato pa tovore razdelili na štiri dele. Manakan je pognal osla po cesti proti jugu, nato so jeli plezati po pobočju.

Tovori so jih nemalo težili, a vendar so bili kmalu na vrhu. Tu so se ozrli nazaj. Indijanci so pravkar dospeli do njihovega taborišča in očividno iskali sledov. Obrnili so se proti jugu.

»Za osloma gredo, reče Rolo. »Nas torej še niso zapazili.«

»Naše noge na skali nič sledov puščat,« pojasni Kespi. Harold se je pa že ulegal in zrl v žrelo pod seboj, skozi katero je vodila steza. Nato pa se je vrnil k tovarišema.

»Prijatelji, nekaj sem si izmislil. Poglejte tistole veliko skalo nad žrelom! Kaj pravite, kako bi bilo, ako bi jo sprožili v žrelo in ga zamašili?«

»Saj morda bi šlo, kar predlagaš, a sebe bi s tem izdali in naši preganjalci bi bili takoj za nami!«

»Ali pa ne!« ugovarja Harold. »Prelaz lahko branimo proti celi vojski! Ako začnemo valiti skale, se nam ne more nihče približati.«

»Če misliš, pa poskusimo! Nasekajmo nekaj kolov, ker brez njih skale ne prevalimo. A treba bo hiteti!«

Brž posekajo nekaj dreves, pograbiijo kole in z njimi stečejo proti skali.

Indijanci, bilo jih je kakih trideset, so se že spet vrnili v njihovo taborišče. Dva izmed njih, očividno najboljša stezosledca, sta čepela na kolenih in pregledovala tla.

Skala je bila mogočna, okrogla klada, težka nad eno tono; ne bi je torej mogli premakniti, ako ne bi sama le s težavo ohranjevala ravnovesja nad žrelom. Porinili so torej drogove pod njo in se z vso silo uprli vanje. Zganila se je res, a to je bilo vse. Šele ko je Manakan prislonil svoja mogočna pleča, je šlo bolje.

»Vsi naenkrat!« veli Harold.

Zaškrtalo je in in zaškripalo in skala se je zazibala.

»Še enkrat! Manakan, pazi se!«

Skala se je prevesila in zgrmela v žrelo.

»No, tole bodo pa že slišali«, reče Rolo, ko je votlo zabobnelo in so vsi Indijanci na mah dvignili glave in pogledali proti žrelu. A tisti hip so se tudi že obrnili in zbežali.

Drugega jim tudi kazalo ni. Skala je namreč treščila na neko polico in sprožila pravcat plaz. Cele tone skalovja in gruščica so se odtrgale in zdrknile po strmih pobočju. Vsaka skala je pa s svojimi skoki sproščala še nove plazove in tako so v nekaj hipih stotine ton bobneče treskale v dolino. Celo greben, pod nogami, se jim je stresal in bučanje jih je glušilo. Plaz je dvignil goste oblake prahu, ki je zastrl žrelo. Šele ko se je razkidal, so zagledali, da je žrelo zamašeno s trideset metrov visokim nasipom, ki bi ga mogla preplezati kvečjemu ververica.

Indijanci so se bili umaknili v varno zatišje, zdaj so se pa zopet pojavili in z Jarmom na čelu jeli plezati po strmih pobočju proti našim potnikom.

»Rolo in drugi za menoj!« vikne Harold in že skokoma odhiti nekoliko niže proti polici, ki je bila polna prosto ležečih skal; te je nameraval valiti na prodirajoče Indijance. Tovore so pustili vrh grebena. Rolo je že valil veliko skalo na rob police, ko ga Harold naenkrat ustavi.

»Stoj! Jarm maha z rokami. Hoče se pogajati.«

Res je stopil iz čete naprej in sam samcat plezal navkreber. Harold mu je šel naproti in sredi pobočja sta se srečala.

Svečenikovo obličje je s svojimi globokimi gubami izražalo jezo, ki jo je možak kuhal v srcu. A Harold je mirno čakal, kaj mu ima povedati.

»Podpiral si sovražnike našega ljudstva!« ga nahruli Jarm. »Po našem zakonu si zapadel smrti!«

»Jaz sem pa slišal, da imate pri vas še neki drug zakon«, odvrne Harold čisto hladno. »Kdorkoli izmed vašega rodu stopi preko mej Terasne doline, zapade smrti!«

»Da, ta zakon imamo, a ne velja v takih slučajih, kakor je sedanj. Sicer je pa tudi kralj nad zakonom in on sam nam je zapovedal, da vas zasledujemo! Dal je povelje, da se morate ti in tvoji tovariši takoj vrniti v našo dolino!«

»Nismo več na njegovem ozemlju, zato nas njegova povelja nič več ne vežejo! Zato mislim, da bo najbolje, če se vrneš in mu to poveš!«

Jarma je razganjala togota, da so mu mišice na obrazu trepetale kakor od krča in Harold se je bal: zdaj zdaj bo planil nanj. A mož se je znal premagovati.

»Torej nočeš slušati?« vpraša divje.

»Ne budali!« se mu nasmehne Harold. »Saj sam dobro veš, da me nimaš rad, ljudstvo pa tudi ne bi zahtevalo, da bi umrl jaz in moji tovariši!«

»To ni čisto gotovo!« ga Jarm jezno zavrne. »Sicer se boš pa itak sam prepričal, ko te pripeljemo nazaj.«

Haroldu je bahaško govorjenje jelo presedati:

»Saj se ne mislim vrniti, ti me pa tudi ne boš peljal! Samo poskusi, pa ti začnemo prožiti skale na glavo! Vrh police stoji tudi Amerikanec s puško! Če bi te tudi skala zgrešila, te krogla ne bo!«

Jarm pogleda Harolda, kakor da ga nehote občuduje.

»Morda ima pa Koh vendarle prav. Fant takegale značaja bi se utegnil narediti za dobrega kralja.« Tedaj pa ga pogleda zopet zvijačno

in obraz mu okameni. »O tem bomo že pozneje govorili. Za zdaj boš slišal kralja in se vrnil v našo dolino!« Urno kakor kača, kadar useka, pograbi Harolda okoli pasu in ga stisne k sebi kakor klešče.

»Zdaj naj pa tvoji prijatelji le valijo skale in streljajo, če hočejo!« se zlobno zareži.

43. Harold sklene mir.

Če koga nenadoma popadeš, hoče po naravnem nagonu odskočiti in se ti izpuliti. Harold pa je k sreči ves čas prežal na Jarmove kretnje. Bil je namreč napol prepričan, da snuje Jarm izdajstvo, zato ni odskočil, ampak se poslužil zvijače, ki je zelo stara pa se tudi dobro obnese: pognal se je namreč naprej mesto nazaj in z vso težo navalil na svečenika. Jarm kaj takega niti najmanj ni pričakoval, zato se je opotekel in padel vznak, Harold pa nanj.

Harold je res imel srečo, kajti Jarm je z glavo tako močno zadel ob trdo skalo police, da ga je za hip omamilo. Harold pa ga je kakor blisk pretrkljal na obraz, mu obe roki potegnil na hrbet ter mu jih z robcem trdno zvezal.

»Izvrstno, Harold!« mu je kriknil Rolo od zgoraj. Indijanci na vznožju gore pa so stali kakor ukopani, tako zelo so bili osupli. Še v sanjah jim nikoli ni prišlo na misel, da bi se mogel kdo tako daleč spozabiti in položiti roko na njihovega velikega duhovnika; pa tudi naglica, s kakršno je Harold premagal Jarma, se jim je zdela pravcati čudež. Bili so bolj nego kdaj prej prepričani, da je Harold zares njihov davni junak Ativa, ki je znova prišel na svet.

»Ali naj ti pridem pomagam?« zavpije Rolo.

»Ni treba. Lahko ga bom sam ukrotil. Malo omedlel je, drugače ne bo nič hudega.«

»Le trdo ga primi! Njegova verolomnost in zavrtnost sta dosti grda reč!«

Harold se je nemalo samozavestno smehljaj, ko se je začel Jarm prebujati iz omedlevice. Obrnil ga je zopet na hrbet in mu pomagal, da se je usedel. Možak je široko razprl oči in Harolda začudeno pogledal. Bil je strahovito jezen, obenem pa ustrašovan.

»Jarm, prosil si me premirja, preden si prišel sem gor, pa si me navzlic temu napadel! Kako vaš narod kaznuje izdajstvo?«

»Jaz sem samo kraljevo povelje vršil, zato ne govori o izdajstvu!«

»Meni se pa zdi, da je stvar drugačna«, ga Harold hladno zavrne.

»Ni ga povelja, ki bi moglo naročati izdajstvo! Slučajno pa sam vem, kakšni kazni pri vas izdajalec zapade. Peljejo ga na morišče in treščijo v prepad. In če bi hotel jaz tebe tako kaznovati, bi mi mogel kakorkoli ugovarjati? Visoka je tale polica dovolj!«

Ker je Harold govoril tako naravnost, se je Jarm ustrašil. Mrzličen drget mu je spreletel stari, hladni obraz.

»Na ta način me torej hočeš ubiti«, se je bridko pritožil. »Pc tem pa nikar ne zapravljaj časa! Moji ljudje te ne bodo ovirali.«

»Ali priznaš, da si napačno ravnal?«

»Ne tajim, da je v nekem oziru bilo napačno, vendar pa odobravam vsako dejanje, ki je mojemu ljudstvu v blagor.«

»Vidiš torej, da imava različne nazore, zato pustiva to reč! Rajši mi obljubi, da pustiš mene in moje prijatelje v miru, pa te takoj izpustim.«

Jarm je pomolčal, nato pa rekel: »Da si sam ušel, to bi ti še kako odpustil. Neodpustljivo pa je, da si osvobodil Dolarove roparje, ki lahko spravijo v hudo nesrečo ves moj narod!«

»Ne boj se! Nobena sila jih ne spravi več v Terasno dolino.«

»Lahko pa začno o njej drugim čenčati in prišli bodo ti!«

»Tudi to je malo verjetno. Prelaz je zagvozdjen, zato bo skoraj nemogoče priti v vaše kraljestvo.«

»Kaj pa ti? Boš molčal?«

»Dal sem ti že besedo!«

Jarm zopet pomolči, nato pa spregovori: »Dobro, gospod Hamar! Tudi jaz dam tebi svojo besedo.«

Harold mu brez oklevanja razveže roki. Tako si torej stojita nasproti in si zreta v oči in Haroldu postane malo tesno, kajti Jarm bi se utegnil zopet premisliti in ga napasti. A svečenik se ne gane. Zato Harold zopet spregovori:

»Jarm, poglej, ti nisi bil moj prijatelj in jaz ne tvoj. Vendar pa sem te spoštoval, ker si dober svečenik in dober vladar. Upam, da se bo tebi in tvojemu narodu dobro godilo in prosim te, sporoči kralju in kraljicni, da se jima za njuno naklonjenost zahvaljujem.«

Jarm Harolda srdito pogleda in počasi reče: »Belcev ne maram! Zato nočem imeti nič opraviti ne z njimi, ne z njihovimi običaji in moj narod naj jih ne posnema! O tebi pa moram reči, da si drugačen, pošten si in pogumen. Zato bom sporočil, kar želiš, tebi pa voščim srečen povratek!«

Pri teh besedah se obrne in odide po pobočju k svojim spremljevalcem.

»Dobro si ga ugnal«, pohvali Rolo svojega tovariša, natihem občudujoč njegovo spretnost.

»Ločila sva se kot prijatelja in mislim, da se nam ga ni več bati.«

Naši potniki so sedlo zajezili ne le sovražniku, marveč tudi samim sebi. Vendar pa sta osla k sreči bila na pravi strani prelaza. Zato je bilo treba samo ljudem splezati po vrtoglavih stenah, pa so bili zopet skupaj. A kaj je bil ves ta napor v primeri z nevarnostmi, ki so jih že prestali!

Zračna razdalja med njihovim sinočnjim in nocojšnjim taboriščem je znašala komaj dva kilometra. Tako kratkega pohoda na vsej svoji dolgi poti še niso naredili, a vendar: koliko so na tej kratki progi doživeli!

»Tudi ta zamuda nam bo prav hodila«, pravi Rolo, znašaja les za ogenj. »Čim počasneje bomo potovali, tem bolj nas Dolaro prehiteli.«

»To ne čisto prav«, ga zavrne Kespi resno. »To dat Dolaru priliko, da nas zopet nadlegovat!«

44. Dolarovi zavezniki.

Ob zori naslednjega jutra je bilo nebo čisto in jasno. Zgodaj so odrinili in stopali po dnu soteske. Iz grape ven je bilo nemogoče, kajti pobočja na obeh straneh so bila za osle neprehodna.

»No, glej, da je res Dolaro pred nami«, opomni Rolo Harolda, kažoč mu globoko sled na nekem mehkem mestu. »Zakaj neki je Kespi sinoči kvakal? Ali morda misli, da nam pripravlja Dolaro zopet zasedo?«

»Sam ne vem, kaj mu roji po glavi.«

»Po mojem mnenju so njegove skrbi čisto nepotrebne. Kje naj se v tej grapi roparji skrijejo, da bi nas iznenadili? Dolaro koraka očitvidno naravnost naprej.«

»Zdaj že«, ugovarja Harold. »A kdo ve, kaj bo storil, ko pridemo iz grape ven? Kespi sluti, da nam bo še katero zagodel, in sam veš, da se starčeve slutnje skoraj vselej uresničijo.«

Ves dopoldan so vztrajno potovali po grapi navzdol in spremljal jih je majhen potok. Popoldne pa se je soteska razširila in čeri na pobočjih so postale položnejše. Stopili so v gosto lesovje.

Drevje je postalo tako gosto, da je zakrilo sonce. Bilo je zelo vroče in mrčesa je kar mrgolelo. Male čebelice brez žela so jih obletavale tako na gosto ko muhe, nemalo je bilo pa tudi južnoameriških os, ki zelo hudo pikajo. Potniki so jeli korakati počasneje in so napredovali kar mogoče tiho in neslišno ter so ves čas na vse strani oprezovali.

Fanta sta bila izvidništva zelo vajena, oči in ušesa so jim bila dobro izurjena, pa vendar je prvi opozoril na nevarnost Kespi.

Vsi se ustavijo in Rolo brž porine par nabojev v staro dvocevko. Vendar pa ni opazil nič posebnega, kakor tudi Harold ne.

»Kaj pa je?« šepne Harold, »morda Dolaro?«

»Jaz mislit, Dolaro ne«, mu prav tako tiho odgovori Kespi. »Jaz mislit, da Indijanci!«

Harold si oddahne. »S temi boš pa sam lahko opravil.«

A Kespi zmaže z glavo. »Ti ljudje Beni. Slabi ljudje!«

»A tebe se navzlic temu ne bodo upali dotakniti.«

Kespi res ni pokazal niti najmanjše bojazni, vendar pa je Harold videl, da ga skrbi.

»To ne tako zelo gotovo. Ako prijatelji, zakaj se skřivat? Morda jim Dolaro povedal o nas laži.«

Harold je takoj jel spoznavati, da ima Kespi najbrž zopet prav. Kaj, ako je Dolaro preprostim ljudem natvezil, da prihajajo za njim iztirjevalci davkov?

»Kespi, pokliči jih in jim reci, naj se pokažejo!«

»Da, to dobro«, pritrди Kespi, nato pa po špansko zavpije: »Mi prijatelji. Pridite in z nami govorite!«

Nihče ne odgovori, nič se ne zgane, vendar pa vsi čutijo, da je v grmovju pred njimi vse živo.

»Morda pa španščine ne razumejo«, opomni Harold.

»Ako je ne razumejo, potem tudi Dolaro ni mogel z njimi govoriti«, ugovarja Rolo. »Saj Dolaro ne zna indijanskega jezika.«

»Kespi, ali ti razumeš jezik teh ljudi?«

»Z Beni jaz lahko govorim«, odgovori Kespi skromno. Nato začne klicati v jeziku, ki mu Harold še besede ne razume. A zopet vsi čakajo in čakajo, ne da bi se kdo odzval.

Kespiju se še bolj naguba čelo in Harold zapazi, da ga zelo skrbi. Vedel je namreč, da so nekateri indijanski rodovi po bolivijskih gozdovih zelo divji in da belce sovražijo še prav od tistih dni dalje, ko jih je španec podvrigel z ognjem in mečem.

Pred goščo je bila majhna jasa. Kespi stopi nanjo, dvigne roke nad glavo in napravi neko čudno znamenje.

»No vendar enkrat!« hlipne Rolo, ko se iza gostega drevja prikaže neka postava. »Bog se usmili, kakšna spaka! Saj je pravcati pritlikovec!«

Rolo se ni slabo izrazil, kajti možiček je bil zelo majhen, zelo čokat, zelo črn, glavo, ki se je zdela v primeri z njegovo postavo mnogo prevelika pa so mu krasili dolgi in zmršeni lasje, sršeci mu v divjem neredu na vse strani. Obleke ni imel, samo okoli pasu je nosil pantrovo kožo in na rokah nekaj srebrnih zapestnic. Obraz mu je bil tetoviran s čudno zverženimi spakami v temnem modrilu, a tudi lakti in bedra so imela tetovirane

virane znake. Oborožen je bil s kopljem, ki je bilo okrašeno z grdo bradato glavo iz železa, konico pa je imelo ostro ko britev. Stopil je Kespiju naproti, vendar pa mu ni izkazal časti, kakršne so ostali Indijanci izkazovali temu potomcu Inkov. Samo kriknil je nekaj glasno in rezko.

Kespi se je v hipu ves izpremenil. Nevelika postava se mu je visoko vzravnala in oči so mu zablislile. Glas mu je pa zadonel tako veličastno, da ga je Harold komaj spoznal.

Kaj je zavpil, Harold kajpada ni razumel, videl pa je, kako so njegove besede učinkovale. S pritlikavčevega lica je izginila prevzetnost, zdrznil se je in postal nemiren, prestopal se je zdaj na desno zdaj na levo. Tudi ko je odgovoril, mu je bil glas vse milejši, vendar pa Haroldu njegov potuhneni pogled ni kar nič ugajal.

Kespi se obrne k fantoma. »On pravit, mi vohuni od vlade in pri-
našat njegovemu narodu slaba zdravila. Mi njemu izročit zelene kamne,
potem mi lahko naprej. Ako pa mi kamnov ne dat, potem nas oni ujet
in umorit.«

»No, vidite, da jih je res Dolaro naščuval«, se nasmehne Harold.
»Kespi, slaba se nam obeta. Koliko ljudi pa ima ta možiček?«

»Polno ljudi«, odgovori Kespi. Tako je tudi bilo. Kajti zdaj so se
Beni pokazali, da so jih potniki lahko videli. Nalik dvijim živalim so se
neslišno priplazili iz zasede. Bilo je najmanj trideset mož, grdih, na
kakršne utegneš naleteti samo v Južni Ameriki. Vsi so bili oboroženi
s koplji in kratkimi, močnimi loki.

»Ko nam bodo smaragde uropali, pride pa Dolaro ponje«, reče Rolo.
»Le povej jim, Kespi, naj se lepo pod nosom obrišejo!«

»Rolo, prepir kajpada lahko začnemo«, ga zavrne Harold. »A kako
naj se jim ubranimo z eno samo puško?«

»Prav, a ta puška ima dva naboja z debelimi šibrami. In mislim,
da bosta ta dva naboja zadostovala!«

Kespi zmaže z glavo. Harold ga še nikoli ni videl tako hudo resnega.

»Rolo, ne streljat! Ako ti ubit enega Benija, potem oni nas vse
pobit!«

Rolo se razvname. »Kaj misliš, da bomo tem črnim divjakom odstopili
svoje smaragde? Saj se ti meša! Vse prej nego to!«

45. Rumene krogle.

Harold je Rola dobro poznal. Zato je vedel, da pojde prej z golimi
pestmi nad Indijance kakor pa bi izročil smaragde. Zato mu tudi ničesar
ni rekel, ker je vedel, da ga Rolo ne bi slušal, če bi mu ne bilo po volji.

»Ti bi se torej rad boril?« mu reče.

»Saj drugega ne moremo ne!«

»Kar na slepo se pa tudi ne smemo spustiti v boj! Imaš morda kak
načrt?«

»Kaj, ko bi zgrabili pritlikavega glavarja? Imeli bi talca.«

Mali glavar je pa očitvidno razumel, da govorijo o njem, kajti jel se
je ritenski umikati in potnike še grše gledati.

Rolov načrt torej ni bil izvedljiv, kajti preden bi glavarja zgrabili,
bi jih Indijanci kar zagrnili. A že se je Rolo zadovoljno in obenem škodo-
željno zarežal: »Harold, že vem, kaj bom storil!« vikne veselo, dvigne
puško in ustrelil.

Harold je videl, da je ustrelil Indijancem nad glavami. Ti pa so bili
od osuplosti tako trdi, da se niso niti genili.

»Bratci!« zavpije Rolo in plane nazaj, »zdaj se pa le skrijmo in sicer čimprej!«

Vrže se na tla in si potegne suknjič čez glavo. Tedaj pa eden od Indijancev zacvili, da gre skozi ušesa.

Zdaj šele Harold spozna, kaj je Rolo naredil. Nad mestom, kjer so stali Indijanci, je na veji viselo gnezdo sršenov, siva papirnata kroglja, večja od žoge za brcanje. Naboj iz puške je gnezdo raztrgal na drobne koščke in več stotin do skrajnosti razdraženih rumenih in črnih sršenov je iskalo najbližjih žrtev, da se jim osveti.

Gola telesa Indijancev so bila brez obrambe in že je vsa tolpa plesala, vreščala, tulila in se zaman otepala besnih živalic, ki so se jim zapičile v kožo. Nekaj sršenov je priletelo tudi do naših potnikov, a že so bili vsi zleknjeni na teh in se niti genili niso.

Indijanci so pokazali pete. Glavar in vsi njegovi ljudje so zdirjali, da bi posekali vsak rekord. Ko so potniki previdno pogledali naokoli, jih že ni bilo nikjer več.

Brž torej vstanejo in zapustijo nevarni kraj čim hitreje mogoče. Celo osla sta razumela, da se zdaj ne kaže obotavljati in sta stopala kakor nikoli dotlej.

Jelo se je mračiti, a Kespi se ni ustavil. V Boliviji mraku skoraj ni; zato je nastajala pod gostim drevjem črna tema. Steza je bila zelo slaba in osla sta dvakrat obtičala v blatu, da so ju morali stežka izvleči. A Kespi je še vedno priganjal. Zaletavali so se v drevesa, zgreševali stezo in jo spet odkrivali in že sta fanta mislila, da jih namerava Kespi goniti vso noč, ko naenkrat pridejo do nekakšne jase, ki se je nagibala proti potoku.

»Jaz mislit, mi prišli hitro jako«, pravi Kespi, ki več ko celo uro ni odprl ust. Videlo se je bolje nego pod drevjem, čeprav ni bilo lune, kajti zvezde so bile svetle. Ob njihovem siju so zagledali mostiček iz velikega drevesnega debla, vrženega preko ozke struge. Več ko četrt ure so se ubijali, da so spravili oba osla čez most. Nato pa je Kespi rekel: »Deblo presekate, potem taborit!«

Od hudih dnevnih in nočnih naporov jih je vse bolelo, a vendar so poiskali sekiro in se menjavali pri sekanju debelega hloda, dokler se ni zrušil v globoko strugo. Šele tedaj, ko se je prepričal, da bi nihče ne mogel za njimi čez reko, je Kespi dovolil ogenj.

Skuhali so si kave, nekaj mesa in jama (krompirju podoben sadež). Fanta sta v naglici povečerjala, ker sta komaj čakala, da sta se zavihтела v viseči mreži, si ovila glavi zoper moskito ter zaspala kot ubita.

Harold se je zbudil, ko se je danilo. Prva stvar, ki jo je ugledal, je bil Kespi, ki je čepel pri žerjavici tabornega ognja.

»Joj, Kespi! Pa menda vendar nisi celo noč bedel?«

Kespi pa si položi prst na ustnice. »Vi vsi trudni, jaz pa star in ne rabit mnogo spanja. Rolu nič povedat!«

Ta dan se je pot zopet dvigala, zrak je bil hladnejši in do noči so napravili zelo dolg pohod. S čeri nekega grebena so zopet zagledali reko, ki jo je bil Harold opazil pred dvema dnevoma. Kespi je obljubil, da bodo po dveh pohodih na njenem bregu.

Okrog poldne so naleteli na pepel od tabornega ognja.

»No, lepa reč! Toliko, da se nismo v Dolara zaleteli!« reče Rolo.

»Saj ni čuda, če pomisliš, kako smo se gnali«, odvrne Harold. »Še slabše za nas pa je, da se mu nikamor ne bo mudilo, ker misli, da so nas Indijanci zgrabili.«

»Do večera mi z njim skupaj«, opomni Kespi.

»Ali pa moramo priti z njim skupaj?«

»Mi gledat, da ga dobit.«

Ko so proti večeru začeli plezati na neki greben, jih je Kespi mahoma ustavil in s prstom na nekaj pokazal. Tenek stebriček dima se je pel proti nebu.

»Tam Dolaro!«

46. Dolaro jih prehitil.

»Oh, že zopet mrzla večerja!« se je nevoljno obregnil Rolo, ko Kespi ni dovolil zakuriti ogenja, v strahu, da ne bi Dolaro zapazil dima.

»Jutri mi dobri«, obeta Kespi. »Mi zgodaj vstat ter Dolara prehitet.«

Povečerjali so in se takoj ulegli. Taborili so v neki suhi strugi, zato jih Dolarovi ljudje ne bi mogli zapaziti. Kespi je predlagal, naj uro pred svitom vstanejo, napravijo ovinek in Dolara prehitijo. Bilo je zelo verjetno, da se ne bo kdo ve kako žuril.

Harold je trdno spal, ko ga je Rolo predramil.

»Poslušaj, kakšen strašen glas! Kaj takega še nisem slišal. Kaj misliš, kaj bi utegnilo to biti? «

Res se je iz črne noči oglašal jek, kakršnega ni moglo povzročati nobeno zemeljsko bitje. Harolda je oblila kurja polt.

»Kakor da bi duh otročiča jokal po svoji materi«, je rekel Harold in ni se izrazil slabo. Oba sta bila bleda in hudo prestrašena.

»Harold, si že kdaj slišal o medvedjem duhu?« vpraša Rolo. »Vsi Indijanci verujejo vanj. Pripovedujejo, da ta duh pomeni nekaj hudega in da ponoči joka kakor otrok; ako se mu pa kdo približa, ga ubije.«

Harold se zopet zdrzne. »Grozna povest! A vendar jih je pač samo ena izmed sto njihovih neumnih pravljic.«

Tedaj pa se začuje strel in Rolo plane pokonci.

»To bo Dolaro. Njega je še bolj groza ko nas.«

Nato zopet počí cela salva in zbudi se še Kespi. Fanta mu povesta, kakšno čudno vekanje sta slišala.

»Ali je v pripovedovanju o medvedjem duhu kaj resnice, Kespi?« poizveduje Rolo.

»Duhov povsod polno«, reče Kespi, »a jaz mislit, da to ne pravi duh.«

»No, naj že bo karkoli, samo da je utihnilo«, se oddahne Harold.

»Zaspimo nazaj, da bomo jutri lahko zgodaj vstali!«

Kespi pa obstoji in napne ušesa.

»Kaj pa je glavar?«

»Nekdo prihajat.« Kmalu nato vsi ugledajo temno postavo, ki se po pobočju plazi k njihovemu taboru.

Rolo dvigne puško, a jo takoj povesi. »Saj to je Manakan!«

Res je bil Manakan. Kespi mu stopi nasproti: »Kaj ti delal zunaj tabora?« ga vpraša.

»Jaz strašil Dolarove ljudi.«

»A, torej si ti bil medvedji duh? sečudi Rolo.

»Da, jaz medvedji duh«, ponosno potrdi Manakan.

»Jaz tako jih ustrašil, da skoraj iz kože skočili!«

Manakan, ti norec!« ga nenavadno rezko zavrne Kespi. »Jaz mislit, ti pokvaril vse naše načrte! Zdaj pa miruj do jutra!

(Se nadaljuje.)

DOMA IN PO SVETU

Oranže Tihega morja. Daleč »od sveta« je tihomorski otoček Pitcairn (pitkérn), še najbližji državi Čile. Eno samo mesto je na otoku Adamstown, pa vendar se ustavlja ob otoku veliko število ladij, saj leži otok ob morskii progii med Novo Zelandijo in prekopom Panama. Nekaj pa otoček le odlikuje: izvrstne oranže. Tako velike so, da tehta ena sama do pol kilograma in ima soka za poln kozarec, a tudi dišijo zelo prijetno.

Ladja za 2400 Din. Na Francoskem so na javni dražbi prodali jadnico. Ponudili so jo za 2400 Din, pa se še nihče ni oglasil, da jo kupi. In vendar ladja ni še za med staro šaro, splavala je l. 1901 in bila znana kot jako urna. Zakaj je pa potem nihče ne kupi? Zato, ker treba 24 mož posadke, da jo vodijo, kajti samo jadra, ki jih je treba vezati in razpenjati, merijo 4000 m²!

Constantia et labor. (Vstrajaj in delaj!) V Londonu je letos odigral klavirski koncert enoroki Avstrijec Paul Wittgenstein (Vitgenštajn). Pred vojno je bil najboljši avstrijski pianist in obetala se mu je sijajna karjiera. Pa prišla je svetovna vojna in pianist je l. 1914 na ruski fronti izgubil desnico in kot ruski »vojenoplennik« ali vojni ujetnik žaloval za svojo bodočnostjo.

Ni pa izgubil poguma. Ko se je iz jetništva vrnil na Dunaj, je začel igrati s samo levico. Po sedem ur na dan se je vadil in si zopet pridobil neverjetno spretnost. Za njegovo levico so spisali skladbe Nemeec Strauss, Rus Prokofiev in Francoz Ravel in Wittgenstein je zaigral, da je posekal celo trumo pianistov, ki imajo obe roki in deset prstov.

Poslušalci pa so nehote mislili, kako bi bilo na svetu lepo, če bi tudi državniki raznih narodov znali tako lepo zlagati svoje napore za skupni cilj mednarodnega blagostanja, kakor umetniki brez medsebojne zavisti poklanjajo plodove svojega truda v skupen koncert.

Blago za blago. Ker povsod manjka denarja, si celo države med seboj

pomagajo z najstarejšim načinom plačevanja, z zamenjavanjem ali meno: ti meni blago, jaz tebi drugo blago. Tako sta se dogovorili ameriški državi Čile in USA, da pošlje Čile 40.000 ton gnojila solitra, USA pa v zameno vrne dva milijona bušlov (mernikov po 36 l) svoje pšenice.

Novo otočje je odkril ruski ledolomilec Rusanov kakih sto milj severno od izliva Jeniseja.

Švica preseneča. Kaj prijetno se je voziti po Švici tudi z železnico, ker ti ne maši ust in oči dim in prah, saj se voziš z električno; velik del švicarskih železnic je elektrificiran. Zdaj pa pripravljajo novih 400 km proge, ki jo bodo elektrificirali. Gospodarska kriza Švici ni prizanesla, a so zato gospodarji, ki tudi krizo uženejo.

Čedna igra. Angleško govoreči narodi veliko dajo na to, da pri vsaki igri vlada prava dostojnost (fair play, fer plej, čedna igra). Admiral ameriške mornarice je izdal za tekme sledeče predpise: Vsakega nasprotnika smatraj za gosta in tudi z njim tako ravnaj! Vsako odločitev sodnikov sprejmi brez ugovora! Nikdar ne žvižgaj in ne tudi nad igralcem in sodnikom! Nikdar ne delaj surovih ali žalečih opomb! Ploskaj tudi nasprotniku, kadar igra dobro in čedno! Zmagati skušaj le s čednimi sredstvi! Ljubi sport le radi zabave, ne pa zato, da bi z njim druge porazil. Če si zmagal, se ne bahaj, če si izgubil, se ne opravičuj! Sportniki, uvažujte!

SPORT

Novo državno mladinsko organizacijo je osnovala država v Nemčiji, ki naj bi imela sportni značaj in v kateri naj bi sodelovale vse sedaj obstoječe narodne sportne in telovadne organizacije. Kakšen namen ima ta nova organizacija pa nam najbolj nazorno dokazuje njen sportni program v katerem se bodo vežbali njeni člani. Ta program obsega:

a) Sportno preizkušnjo v teku na 100 m, skoku v daljavo, metanju kijejev, suvanju krogle, teku na 3000 m in plavanju;

b) v streljanju z malokalibrskimi puškami;

c) Preizkušnje v terenskem sportu in sicer: Redovne vaje, izvidniške vaje in vaje v prisluskovanju, čitane zemljevida ter se orientirati v naravi, opis terena, uporaba lopatice, ocenjevati razdalje; izkoristiti teren v različnih krajih in različnih razdaljah, poizvedbe, prenašanje obvestil in naprava skic. Nemški nevtralni turnerji in vrhovna nemška sportna instanca (Deutsche Sportbehörde) sta na to že pristali, nem. katoliška telovadna in sportna zveza, ki ima preko enega milijona članstva, pa v zadevi še ni izrekla končne besede. To bo odločilo širše vodstvo. Zaenkrat je odločila zveza, da nima nič proti nameravani akciji in da je tudi pripravljena sodelovati, dokler se bo organizacija gibala v določenih mejah. Kljub temu pa si je pridržala proste roke, ker so oni kot katoliška organizacija odločno proti vsaki vojni ter vsaki notranji in zunanji pripravi za vojno; pripoznajo samo obrambno vojno torej samo braniti domovino, če bi bila napadena.

Kratek pregled letošnje olimpijske bilance v lahki atletiki. Tako ostre konkurence v lahki atletiki, kakor je bila letošnja v Los Angeles-u menda ne pozna zgodovina. To se vidi v majhnih razlikah v točkah med posameznimi narodi, če vzamemo Ameriko, o kateri smo že vnaprej vedeli, da bo ostala na čelu z velikansko diferenco točk pred drugo plasirano naslednjico Finsko. Vsaj Amerika izmed vseh 23 panog, samo v teku na 10.000 metr. in hoji 50 km ni dosegla nobenega izmed prvih šestih mest. V tekih na kratke proge, 110 m za preke, skokih (z izjemo troskoka), krogli in disku je dosegla Amerika sama več točk, kakor vse ostale države skupaj. Njena zmaga je bila večja kot ona v Amsterdamu; če bo tako pozicijo obdržala tudi v Berlinu, je pa težko reči. Finci so z izgubo Nurmija bili precej oškodovani. Seveda preko drugega mesta ne bi prišli, čeprav bi imeli še enega Nurmija, le razliko med točkami bi zmanjšali, oziroma število svojih točk bi zvišali.

Tretje mesto si je osvojila Anglija, ki ni dobila v skokih in metih prav nobene točke. Oni imajo najboljše orožje le v tekih. Nad vse sijajna

pa je bila njihova zmaga na 800 m.

Nemčija se je morala zadovoljiti s četrtem mestom. Če bi bili njeni atleti v taki formi, kakor so bili običajno doma, bi jim tretje mesto ne odšlo. Jasno, da se bodo za prihodnjo olimpijado kar najbolje pripravili in zbornali vse skupaj, s katerimi se da kaj doseči. To jim ne bo težko, ker se bodo borili na domačih tleh.

Nato sledi Kanada, ki je zasedla peto mesto s točkami, ki jih je dosegla v srednjih progah, štafetah in skoku v višino.

Japonci so zelo napredovali in zasedli šest mesto. V Parizu je en edini Japonec zasedel 6. mesto, v Amsterdamu so se plasirali trije Japonci, v Los Angelesu pa kar 7! Najmočnejši so v skokih.

Za njimi so na 7. mestu Italijani, ki so se proti pričakovanju dobro odrezali.

Nato sledijo Švedi in Irci; slednji so poslali samo tri može v boj.

Točke pa so si porazdelili takole: Amerika 177; Finska 58; Anglija 46; Nemčija 36; Kanada 30; Japonska 30; Italija 19; Švedska 17; Irska 15.

Nemški turnerji priredijo prihodnje leto svoj veliki zvezni zlet v Stuttgartu. Ta zlet je zopet — kakor po navadi — združen z najrazličnejšimi telovadnimi in športnimi tekmama moškega in ženskega članstva. Zletni prostor, ki je že pripravljen, meri 65 hektarjev. Tudi stadion, ki ima prostora za 40.000 gledalcev na tribunah in kjer se bodo vršile samo lahko-atletске tekme, je že gotov. Za telovadne tekme so določeni pokriti prostori, za proste vaje pa zopet drug prostor, kjer je prostora samo na tribunah za 200.000 gledalcev.

Nastopale bodo ogromne mase pri prvih vajah in tekmah in bo zlet največja tovrstna prireditev na svetu.

V III. balkanskih igrah, ki so se tudi letos vršile v Atenah meseca oktobra, so zopet zmagali Grki s 145 točkami. Na drugem mestu je Jugoslavija s 73 točkami, na tretjem Rumunija z 68 točkami, na četrtem Bolgarija s 26 točkami in na zadnjem Turčija z 19 točkami.

Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Domžale-Groblje. — Za urednika in izdajatelja Jožef Godina C. M., Groblje. - Za tiskarno Janko Strnad, Domžale.

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

obrestuje hranilne vloge
po najugodnejši obrestni
meri ter brez vsakega od-
bitka. Tudi rentni davek
plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge znašajo nad
180 milijonov dinarjev!**

Edini slovenski zavarovalni zavod
brez tujega kapitala je

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesti

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove insteklo proti razpoki in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kasko.
4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA

Celje, Maribor, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:

LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25-22.

